

З метою захисту сходів цукрових буряків від хвороб і шкідників вивчали різні способи обробки дражованого насіння сумішшю тачгарену і фурадаку та вплив їх на посівні якості насіння (табл. 2).

Дослідами не було встановлено істотного впливу різних способів обробки дражованого насіння пестицидами на його посівні якості. Тому при відсутності нового сучасного комплексу машин для дражування насіння, який дав би змогу окремо, шар за шаром, включати фунгіциди та інсектициди в дражувальну оболонку, захисні речовини більш доцільно наносити на поверхню драже.

УДК 633.63:631.531.12

В.А.Доронін, М.В.Бусол, М.С.Огієць,
М.Д.Будовський, К.Г.Бідуля, Н.Г.Дігтяр

Використання дражованого насіння – важлива ланка механізованого вирощування цукрових буряків. Дражування широко використовується в багатьох країнах світу – США, Англії, Франції, Німеччині та інших. У нашій країні найбільші площі засівались дражованим насінням на початку 80-х років. Але недосконалий склад дражувальної маси приводив до зниження схожості насіння, тому виробники цукросировини поступово відмовились від дражованого насіння. В той же час досліди з вдосконалення дражування насіння з метою поліпшення його фізико-механічних властивостей та посівних якостей в Інституті цукрових буряків не припинялись.

Вивчався вплив різних складів драже на польову схожість, синхронність появи сходів на продуктивність цукрових буряків. Лабораторні та польові досліди проводились в Інституті цукрових буряків, на Іванівській дослідно-селекційній станції та експериментальній базі "Черниш". Дражувалось гібридне насіння діаметром 3,5–4,25 мм зі схожістю 80–82 %. Площа облікової ділянки в польових дослідах була 27 м², повторність – чотирикратна.

В дослідах ("Методика дослідження по сахарной свекле", Київ, 1986 р.) визначали польову схожість, динаміку появи сходів, густоту насаджень до перевірки, після перевірки і перед збиранням, врожайність коренеплодів, їх цукристість та збір цукру.

Кліматичні умови в роки проведення дослідів були сприятливими для вирощування цукрових буряків, хоча в 1993 та 1997 рр. періоди сіви і появи сходів характеризувалися дефіцитом вологи в орному шарі ґрунту через малу кількість опадів, що вплинуло на динаміку появи сходів.

Так, в 1993 та 1997 рр. на 6-й - 11-й дні після сіви більш інтенсивно з'являлись сходи буряків на контролі (насіння недражоване), ніж в інших варіантах (насіння дражоване різними сумішками), хоча надалі суттєвої різниці за цим показником не було і на 15 день були одержані повні сходи. В інші роки проведення дослідів суттєвої різниці з динаміки появи сходів між варіантами не спостерігалось. Слід відмітити, що дражоване насіння, до складу якого входив стимулятор росту флороксам, відрізнялось більш інтенсивним початковим ростом. Так, якщо на контролі на 6 день після сіви зійшло 7,5 % сходів, а у варіанті, де насіння дражувалось на заводі за існуючою технологією - 3,2 %, то в цьому варіанті - 10,7 % від повних сходів. На 9 день після сіви різниці між появою сходів уже не було. Польова схожість стимульованого насіння була також вищою відповідно на 5 і 13 %.

Вивчення продуктивності цукрових буряків залежно від різних складів дражувальної оболонки насіння не показало істотної різниці врожаю коренеплодів, їх цукристості та збору цукру (табл.).

Урожайність коренеплодів в середньому за три роки у досліді на експериментальній базі "Черниш" коливалась на варіантах у межах від 38,8 до 45,0 т/га, на Іванівській дослідно-селекційній станції в середньому за два роки - від 49,2 до 52,2 т/га, цукристість коренеплодів відповідно від 19,6 до 20,3 % і від 18,7 до 19,2 %.

Суттєво не підвищувалась продуктивність цукрових буряків у варіантах, де у склад дражувальної оболонки входили стимулятори росту - екостим, флороксам і цитодеф.

Насіння, дражоване найбільш перспективною сумішкою, висіли і у виробничих умовах на площі 50 га на одному полі з дражованим насінням фірми Хіллсхьог. Вітчизняне дражоване насіння характеризувалось більш інтенсивним початковим ростом і дружною появою сходів при сіві на кінцеву густоту.

Таблиця
Продуктивність цукрових буряків залежно від складу
дражувальної оболонки

Варіанти дражування насіння	Експериментальна база Чернишів, середнє за три роки			Іванівська ДСС, середнє за два роки		
	урожай- ність корене- плодів, т/га	цук- рис- тість, %	збір цукру, т/га	урожай- ність корене- плодів, т/га	цук- ристість, %	збір цукру, т/га
Недражоване (контроль)	44,3	19,6	8,68	51,4	19,0	9,77
За існуючою на заводі технологією	39,4	19,9	7,84	49,2	19,2	9,45
Суміш ІЦБ 1	43,1	19,8	8,53	50,9	18,8	9,57
Суміш ІЦБ 2	42,3	20,0	8,46	51,6	18,8	9,70
Суміш ІЦБ 3	45,0	20,3	9,14	51,3	19,0	9,75
Суміш ІЦБ 4	42,4	20,2	8,56	50,4	19,0	9,58
Суміш ІЦБ 5	40,0	20,0	8,00	51,0	19,0	9,69
Суміш ІЦБ 5	40,2	20,1	8,08	51,2	18,8	9,63
+ екостим						
Суміш ІЦБ 5	44,3	19,8	8,77	52,2	18,8	9,81
+ флороксам						
Суміш ІЦБ 5	41,2	19,9	8,20	51,0	19,0	9,69
+ цитодеф						
Суміш ІЦБ 6	38,8	20,0	7,76	49,9	18,9	9,43
Суміш ІЦБ 7	40,7	19,9	8,10	51,7	18,7	9,67
НІР ₀₅	8,0	1,4		7,3	0,8	

Таким чином різний склад драже негативно не впливає на посівні якості насіння та продуктивність цукрових буряків, і може бути використаний для передпосівної підготовки дражованого насіння.